

LATVIJAS ZVĒRINĀTU ADVOKĀTU PADOME

LĒMUMS

Rīgā

20.08.2019.

Nr.136

Protokols Nr.10

Par "Noteikumu informācijas apmaiņai ar ārvalstu uzraudzības un kontroles institūcijām, kuru pienākumi attiecībā uz noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanu pēc būtības ir līdzīgi Latvijas Zvērinātu advokātu padomes pienākumiem" apstiprināšanu

Iepazīstoties ar Latvijas Zvērinātu advokātu padomes locekļa, Uzraudzības un kontroles komisijas priekšsēdētāja, zvērināta advokāta Andra Rukmaņa sniegto informāciju par "Pasākumu plāna noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanai laikposmam līdz 2019.gada 31.decembrim", kas apstiprināts ar Ministru kabineta 2018.gada 11.oktobra rīkojumu Nr.512, izpildei attiecībā uz 2.rīcības virzienu "Starptautiskā sadarbība" veicamajiem pasākumiem un

ņemot vērā, ka:

- 1) 2018.gada jūlijā Eiropas Padomes Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas pasākumu ekspertu komiteja (**turpmāk tekstā arī – "Moneyval"**) apstiprināja Moneyval 5.kārtas savstarpējā novērtējuma ziņojumu par Latvijas noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas efektivitāti par pārskata periodu līdz 2017.gada novembrim (**turpmāk tekstā arī – "Ziņojums"**), kura ietvaros ir izteiktas noteiktas rekomendācijas attiecībā uz Latvijas tiesību aktu atbilstību Finanšu darījumu darba grupas (**turpmāk tekstā arī – "FATF"**) rekomendācijām;
- 2) FATF 40.rekomendācija paredz, valstīm jānodrošina, ka to kompetentās iestādes var ātri, konstruktīvi un efektīvi nodrošināt visplašāko starptautisko sadarbību attiecībā uz noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, saistītiem predikatīviem nodarījumiem un teroristu finansēšanu. Valstīm tas jādara gan pēc savas iniciatīvas, gan pēc pieprasījuma, un ir jāizstrādā sadarbības nodrošināšanas tiesiskais pamats. Valstīm jāpilnvaro savas kompetentās iestādes izmantot visefektīvākos sadarbības līdzekļus. Ja kompetentajai iestādei ir nepieciešams divpusējs vai daudzpusējs nolīgums vai režīms, piemēram, saprašanās memorands, tad par tiem vienojas un tos laikus paraksta ar iespējami plašāku ārvalstu partneru loku. Kompetentajām iestādēm ir jāizmanto skaidri kanāli vai mehānismi informācijas un cita veida palīdzības lūgumu efektīvai pārsūtīšanai un izpildei. Kompetento iestāžu rīcībā ir jābūt skaidriem un efektīviem procesiem, pēc kuriem nosaka prioritāti, laikus izpilda pieprasījumus un aizsargā saņemto informāciju;
- 3) Ziņojumā ir izvērtēti analizēti Latvijā spēkā esošie normatīvie akti un prakse noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas (**turpmāk tekstā arī – "NILLTF"**) novēršanā un apkarošanā. Vērtēta gan Latvijas

normatīvo aktu atbilstība starptautiskajiem standartiem noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanai, kā arī terorisma un masveida iznīcināšanas ieroču izplatīšanas finansēšanas novēršanai (FATF 40 rekomendācijas), gan sistēmas efektivitāte atbilstoši 11 rādītājiem. Pamatojoties uz ekspertu secinājumiem, Latvijai ir izteiktas konkrētas rekomendācijas, kas vērstas uz konstatēto trūkumu novēršanu attiecībā uz NILLTF sistēmu, kā arī sniegts novērtējums attiecībā uz FATF 40 rekomendāciju ieviešanu. Atbilstoši Moneyval novērtēšanas procedūras noteikumiem pašlaik Latvijai piemērota pastiprināta uzraudzība, saskaņā ar kuru Latvijai jā sagatavo un jā iesniedz progresa ziņojums par veiktajiem pasākumiem rekomendāciju izpildē;

- 4) 2019.gada 29.jūnijā stājās spēkā 2019.gada 13.jūnijā pieņemtie grozījumi Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likumā, kas likuma nosaukumu izteica šādā redakcijā:

“Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likums”;

- 5) Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma (**turpmāk tekstā arī – “NILLTPFN likums”**) 45.panta pirmās daļas 2.punkts paredz, ka zvērinātus advokātus – NILLTPFN likuma subjektus šā likuma prasību izpildē uzrauga un kontrolē Latvijas Zvērinātu advokātu padome;
- 6) NILLTPFN likuma 46.panta pirmās daļas 7.punkts nosaka pienākumu uzraugošajām iestādēm pēc savas iniciatīvas vai atbilstoši lūgumam veikt informācijas apmaiņu ar ārvalstu iestādēm, kuru pienākumi pēc būtības ir līdzīgi, ja tiek nodrošināta datu konfidencialitāte un to izmantošana ir iespējama vienīgi savstarpēji saskaņotiem mērķiem;
- 7) Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/679 (2016.gada 27.aprīlis) par fizisko personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības Regula) V nodaļa “Personas datu nosūtīšana uz trešajām valstīm vai starptautiskām organizācijām” nosaka kritērijus, kad personas datus var nosūtīt uz trešajām valstīm vai starptautiskajām organizācijām:

- Ja Eiropas Komisija ir nolēmusi, ka trešā valsts, kāda minētās trešās valsts teritorija vai viens vai vairāki konkrēti sektori, vai attiecīgā starptautiskā organizācija nodrošina pietiekamu aizsardzības līmeni. Šādai nosūtīšanai nav nepieciešama nekāda īpaša atļauja (Regulas 2016/679 45.pants);

- Ja pārzinis vai apstrādātājs ir sniedzis atbilstošas garantijas, un ar nosacījumu, ka datu subjektiem ir pieejamas īstenojamas datu subjekta tiesības un efektīvi tiesiskās aizsardzības līdzekļi (strīdus izskatīšana, atbilstoša kompetenta iestāde datu aizsardzības jomā u.c.). Šo punktu var īstenot, sadarbības līgumos iekļaujot Eiropas Komisijas apstiprinātās standarta datu aizsardzības klauzulas vai arī saskaņojot sadarbības līgumu ar kompetento datu uzraudzības iestādi (Regulas 2016/679 46.pants);

- Pamatojoties uz regulējumu par atkāpēm īpašās situācijās, kas ietver arī gadījumu, kad nosūtīšana nepieciešama, ja ir svarīgi iemesli sabiedrības interesēs (Regulas 2016/679 49.pants);

- 8) Eiropas Datu aizsardzības kolēģija (**turpmāk tekstā arī – “EDAK”**) 2018.gada 25.maijā ir pieņēmusi Vadlīnijas 2/2018 par atkāpēm īpašās situācijās saskaņā ar Regulas 2016/679 49.pantu. Tajās ir norādīts, ka, ja nav pieņemts Eiropas Komisijas lēmums par aizsardzības līmeņa pietiekamību vai nav nodrošinātas atbilstošas garantijas, personu datu nosūtīšana uz trešo valsti var notikt tikai izņēmumu gadījumos un termins "sabiedrības intereses" ir jāinterpretē ļoti šauri. Piemēram, ja starp institūcijām ir noslēgts sadarbības līgums, to nevar uzskatīt kā izņēmumu no vispārīgām datu drošības prasībām, jo šāda līguma esamība liecina, ka dati tiek nosūtīti atkārtoti, masveidā un strukturēti. Paredzēto izņēmumu izmantošana nekādā gadījumā nedrīkst novest pie datu subjektu fundamentālo pamattiesību pārkāpumiem;
- 9) EDAK norāda, ka datu nodošana, izmantojot atkāpi par īpašu sabiedrības interešu nodrošināšanu, var tikt izmantota tikai tad, ja to īpaši paredz datu pārzinim saistoši tiesību akti. Tāpat tiesību aktos ir jābūt definētam, kas tiek saprasts ar sabiedrības interesēm. EDAK arī norāda, ka datu nodošanai trešajai valstij nepietiek ar pamatojumu, ka tas kalpos trešās valsts sabiedrības interešu nodrošināšanai, piemēram, gadījumā, kad trešā valsts pieprasa informāciju, lai izmeklētu pārkāpumus cīņai ar terorismu. Šo izņēmumu var izmantot, ja datu nodošanu paredz (atļauj) ES vai dalībvalsts tiesību akti, kas ir saistoši pārzinim un tas var ietekmēt paritātes principa (reciprocity) ievērošanu starptautiskās sadarbības jomā;
- 10) Latvijai adresēto Moneyval Ziņojumā izteikto rekomendāciju ieviešanai ar Ministru kabineta 2018.gada 11.oktobra rīkojumu Nr.512 apstiprināts “Pasākumu plāns noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanai laikposmam līdz 2019.gada 31.decembrim” (**turpmāk tekstā arī – “Pasākumu plāns”**) ar pielikumiem;
- 11) izpildot Pasākumu plāna 2.rīcības virziena “Starptautiskā sadarbība” 2.1., 2.2. un 2.3.pasākumos Tieslietu ministrijai doto uzdevumu, kā arī, lai novērstu Pasākumu plāna 2.pielikumā attiecībā uz FATF 40.rekomendācijas ieviešanu konstatētos trūkumus, Tieslietu ministrija ir izstrādājusi “Vadlīnijas noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas uzraudzības un kontroles institūciju starptautiskajai sadarbībai”¹ (**turpmāk tekstā arī – “Vadlīnijas”**), kas saskaņā ar Pasākumu plāna 2.rīcības virziena 2.2.pasākumu tālāk jāiestrādā NILLTPFN likuma subjektu uzraugu iekšējos normatīvajos aktos;
- 12) Vadlīniju 2.5.punktā ir norādīts:

“Lai novērstu jebkādas problēmas ar tiesību normu interpretēšanu, uzraugošajām iestādēm savu darbību regulējošajos normatīvajos aktos būtu jānosaka, ka uzraugošās iestādes darbības savu funkciju nodrošināšanai ir uzskatāmas par sabiedrības interešu nodrošināšanu.”

¹ https://lvportals.lv/skaidrojumi/303783-starptautiska-sadarbiba-2019#a_7

- 13) 2019.gada 13.jūnijā pieņemtie grozījumi NILLTPFN likumā, kas stājas spēkā 2019.gada 29.jūnijā, papildināja NILLTPFN likumu ar 5.² pantu šādā redakcijā:

“5.² pants. Fizisko personu datu apstrādes vispārīgie nosacījumi

- (1) Fizisko personu datu apstrāde šā likuma mērķa sasniegšanai likumā noteiktajā apjomā tiek veikta sabiedrības interesēs.
- (2) Likuma subjekti, uzraudzības un kontroles institūcijas, Finanšu izlūkošanas dienests, Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrs un šā likuma 41.pantā minēto reģistru pārziņi datu subjektam nesniedz informāciju par šā likuma ietvaros veikto datu apstrādi noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas jomā, izņemot publiski pieejamos datus.”;

- 14) Vadlīniju 2.6.punktā norādīts, ka:

“2.6. Normatīvie akti konkrēti nenosaka tiesības KD un uzraugošajām iestādēm veikt informācijas pieprasījumus ārvalstu uzraugošo iestāžu vārdā, taču NILLTFNL 46. panta pirmās daļas 7.punktā noteiktais pienākums veikt informācijas apmaiņu sevī ietver arī pienākumu veikt pieprasījumus ārvalstu partneru vārdā.”;

- 15) Vadlīniju 3.punktā ir norādīts, ka:

“3. Nepieciešamās darbības FATF 40.rekomendācijas ieviešanai

Ņemot vērā NILLTFNL 46.panta pirmās daļas 7.punkta regulējumu, kurš nosaka pienākumu uzraugošajām iestādēm veikt informācijas apmaiņu ar ārvalstu iestādēm, ievērojot uzraugošo iestāžu sniegto informāciju par FATF 40.rekomendācijas prasību ievērošanu, proti to, ka pastāv trūkumi regulējuma praktiskajā piemērošanā, kā arī ievērojot personas datu aizsardzības pamatprincipus, secināms, ka pastāvošais regulējums ļauj uzraugošajām iestādēm pilnvērtīgi veikt starptautisko sadarbību NILLTF novēršanas un apkarošanas jomā.

Lai nodrošinātu normatīvā regulējuma atbilstību FATF 40.rekomendācijas prasībām, uzraugošajām iestādēm nepieciešams:

- 3.1. Izveidot iekšējo sistēmu informācijas apmaiņas ar ārvalstu iestādēm nodrošināšanai, lai iedzīvinātu likuma prasības. Iepriekš norādītā mērķa sasniegšanai apstiprināt iekšējos normatīvos aktus un apmācīt atbildīgās personas par to piemērošanu.
- 3.2. Iekļaut iekšējos normatīvajos aktos vismaz šādus starptautiskās sadarbības pamatprincipus:
  - 3.2.1. Jānosaka ārvalstu partneru saņemto lūgumu prioritizācijas kārtība. Kārtībā jānosaka, ka tie ārvalstu partneru lūgumi, kas saistās ar aizdomām par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju vai terorisma finansēšanu, ir jāizpilda nekavējoties, bet ne vēlāk kā desmit darba dienu laikā.
  - 3.2.2. Jānosaka pienākums un procedūra, kādā sniegt atgriezenisko saiti ārvalstu partneriem, kuri ir snieguši informāciju uzraudzības iestādei, par to, kā tika izmantota viņu sniegtā informācija. Kā nosaka FATF rekomendācija, atgriezeniskā saite ir jānodrošina regulāri, nevis tikai tad, kad tā tiek prasīta. Atgriezeniskā saite sadarbības partneriem būtu jāsniedz vienmēr,

negaidot pieprasījumu sniegt atgriezenisko saiti, kā arī tas būtu jādara bez liekas kavēšanās.

- 3.2.3. Jānosaka kārtība, kādā tiek nodrošināta no ārvalstu partneriem saņemtās informācijas aizsardzība un kontrole saskaņā ar NILLTFNL 46.panta pirmās daļas 7.punktā minēto datu konfidencialitātes nodrošināšanu.
- 3.2.4. Starptautiskās palīdzības lūgumu apmaiņai jāizmanto skaidri un droši mehānismi un kanāli. Ar skaidriem un drošiem kanāliem jāsaprot tādi kanāli, kas nodrošina pārsūtāmo datu aizsardzību, piemēram, šifrēti e-pasti un tīkli.
- 3.2.5. Atsaucoties uz NILLTFNL 46.panta pirmās daļas 7.punktu, kas nosaka uzraudzības iestādei pienākumu veikt informācijas apmaiņu ar ārvalstu iestādi, tostarp izpildīt ārvalstu iestādes informācijas pieprasījumus, noteikt kārtību, kādā uzraudzības iestāde īsteno minēto pienākumu, tostarp skaidri nosakot to tiesības izpildīt ārvalstu partneru lūgumus, balstoties uz diviem kritērijiem: abpusējība (jāpārlicinās, ka ārvalstu iestāde ir radniecīga iestāde, kas īsteno NILLTFN funkciju) un konfidencialitāte (jāpārlicinās, ka tiks ievērots konfidencialitātes princips attiecībā uz informāciju).”,

nolūkā nodrošināt NILLTFN likuma 46.panta pirmās daļas 7.punkta, FATF 40.rekomendācijas, Pasākumu plāna 2.rīcības virziena 2.2.pasākuma un Vadlīniju 3.punkta izpildi,

Latvijas Zvērinātu advokātu padome (**turpmāk tekstā arī – “Padome”**) nolēma apstiprināt “Noteikumus informācijas apmaiņai ar ārvalstu uzraudzības un kontroles institūcijām, kuru pienākumi attiecībā uz noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanu pēc būtības ir līdzīgi Latvijas Zvērinātu advokātu padomes pienākumiem” sekojošā redakcijā:

NOTEIKUMI INFORMĀCIJAS APMAIŅAI AR ĀRVALSTU UZRAUDZĪBAS UN KONTROLES INSTITŪCIJĀM, KURU PIENĀKUMI ATTIECĪBĀ UZ NOZIEDZĪGI IEGŪTU LĪDZEKĻU LEGALIZĀCIJAS, TERORISMA UN PROLIFERĀCIJAS FINANSĒŠANAS NOVĒRŠANU PĒC BŪTĪBAS IR LĪDZĪGI LATVIJAS ZVĒRINĀTU ADVOKĀTU PADOMES PIENĀKUMIEM

1. Noteikumu mērķis

Šie noteikumi nosaka Padomes kā uzraudzības un kontroles institūcijas veicamo pasākumu kopumu, lai Padome var ātri, konstruktīvi un efektīvi nodrošināt visplašāko starptautisko sadarbību ar ārvalstu uzraudzības un kontroles institūcijām, kuru pienākumi attiecībā uz noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanu pēc būtības ir līdzīgi Padomes pienākumiem (**turpmāk – ārvalstu uzraudzības un kontroles institūcijas**).

2. Padomē saņemto ārvalstu uzraudzības un kontroles institūciju starptautiskās palīdzības lūgumu prioritizācijas kārtība

Padomē saņemtie ārvalstu uzraudzības un kontroles institūciju starptautiskās palīdzības lūgumi, kas saistās ar aizdomām par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, terorisma vai proliferācijas finansēšanu, ir jāizpilda nekavējoties, bet ne vēlāk kā desmit darba dienu laikā.

3. Pienākumi un procedūras, kādā sniedzama atgriezeniskā saite ārvalstu uzraudzības un kontroles institūcijām, kuras ir sniegušas informāciju Padomei

Padomei ir pienākums sniegt atgriezenisko saiti ārvalstu uzraudzības un kontroles institūcijām, kuras Padomei ir snieguši informāciju, kas saistās ar aizdomām par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, terorisma, vai proliferācijas finansēšanu, par to, kā tika izmantota viņu sniegtā informācija. Atgriezeniskā saite ir jānodrošina regulāri, negaidot, kad tā tiek pieprasīta.

4. Ārvalstu uzraudzības un kontroles institūciju sniegtās informācijas un tām nosūtītās informācijas aizsardzība un kontrole

4.1. Jebkuri no ārvalstu uzraudzības un kontroles institūcijām saņemtie šo noteikumu 2.punktā minētie starptautiskās palīdzības lūgumi un Padomei sniegtā informācija, kas saistās ar aizdomām par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, terorisma vai proliferācijas finansēšanu, kā arī minētajām institūcijām nosūtītie Padomes starptautiskās palīdzības lūgumi un sniegtā informācija, kas saistās ar aizdomām par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, terorisma vai proliferācijas finansēšanu, tai skaitā, e-sarakste ir IEROBEŽOTAS PIEEJAMĪBAS INFORMĀCIJA, par ko tiek izdarīta atzīme uz attiecīgā starptautiskās palīdzības lūguma un informācijas.

4.2. Jebkuru no ārvalstu uzraudzības un kontroles institūcijām saņemto informāciju, kas saistās ar aizdomām par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, terorisma vai proliferācijas finansēšanu, Padome ir tiesīga izmantot vienīgi NILLTPFN likumā noteikto uzraudzības un kontroles funkciju veikšanai, kā arī Padome šo informāciju ir tiesīga izpaust vienīgi ar attiecīgās ārvalsts uzraudzības un kontroles institūcijas rakstveida piekrišanu un vienīgi nolūkam, kādam šī piekrišana ir dota.

4.3. Jebkuru no Padomes saņemto informāciju, kas saistās ar aizdomām par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, terorisma vai proliferācijas finansēšanu, ārvalsts uzraudzības un kontroles institūcija ir tiesīga izmantot vienīgi tās likumā noteikto uzraudzības un kontroles funkciju veikšanai, kā arī ārvalsts uzraudzības un kontroles institūcija ir tiesīga izpaust šo informāciju vienīgi ar Padomes rakstveida piekrišanu un vienīgi nolūkam, kāda šī piekrišana ir dota. Par šajā punktā minētajiem nosacījumiem Padome rakstveidā brīdina ārvalsts uzraudzības un kontroles institūciju vienlaicīgi ar attiecīgās informācijas nosūtīšanu.

5. Padomes un ārvalstu uzraudzības un kontroles institūciju starptautiskās palīdzības lūgumu un informācijas apmaiņas mehānismi un kanāli

Padomes un ārvalstu uzraudzības un kontroles institūciju starptautiskās palīdzības lūgumu un informācijas, kas saistās ar aizdomām par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, terorisma vai proliferācijas finansēšanu apmaiņai jāizmanto vienīgi šādi skaidri un droši kanāli, kas nodrošina pārsūtamo datu aizsardzību: šifrēti e-pasti un tīkli (saskaņoti starp nosūtītāju un saņēmēju).

6. Kritēriji informācijas apmaiņai ar ārvalstu uzraudzības un kontroles institūcijām

Padomei ir jāizpilda ārvalstu uzraudzības un kontroles institūcijas starptautiskās palīdzības lūgumi, kas saistās ar aizdomām par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, terorisma vai proliferācijas finansēšanu, kā arī Padomei ir tiesības nosūtīt šai institūcijai savu starptautiskās palīdzības lūgumu, kas saistās ar aizdomām par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, terorisma vai proliferācijas finansēšanu, ja tiek izpildīti šādi kritēriji:

6.1. ārvalstu uzraudzības un kontroles institūcija ir Padomei radniecīga institūcija, kas īsteno likumā noteiktu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas uzraudzības un kontroles funkciju attiecīgajā ārvalstī;

6.2. attiecīgās ārvalsts normatīvie akti paredz līdzvērtīgu atbildību par ierobežotas pieejamības informācijas neatļautu izpaušanu, ārvalstu uzraudzības un kontroles institūcija ievēros konfidencialitātes principu attiecībā uz tai sniegto informāciju un izmantos šo informāciju vienīgi tās likumā noteikto uzraudzības un kontroles funkciju veikšanai.

7. Citi noteikumi

7.1. Padome apstiprina un apmāca personu, kas ir atbildīga par šo noteikumu piemērošanu Padomē.

7.2. Šis lēmums stājas spēkā tā pieņemšanas dienā Padomē.

Latvijas Zvērinātu advokātu
padomes priekšsēdētājs

Jānis Rozenbergs